

TIIAME

Mavzu:O'rta Osiyo Respublikalarida
o'tkazilgan milliy-hududiy chegaralanish
va uning oqibatlari.

O'zbekiston tarixi fani o'qituvchisi
Islamova S.

O'tilgan mavzuni takrorlash.

TIIAME

- “O'zbekiston Sovet Sotsialistik Respublikasini tashkil etish to'g'risida Deklaratsiya”ga muvofiq tashkil topgan O'zbekiston SSR qaysi hududlardan iborat edi?
- O'zbekiston SSR poytaxti nima sababdan dastlab Samarqandga ko'chirilib, undan Toshkentga qayta ko'chirilgan edi?
- O'zbekiston Kommunistik partiyasining asosiy vazifalari nimalar- dan iborat bo'lgan?
- Butunittifoqning kasaba soyuzi va komsomol yoshlar tashkilotlari nima maqsadda tashkil etilgan edi?

O'zbekistonda yer-suv islohotining ikkinchi bosqichi.

TIIAME

- O'rta Osiyo- da milliy-hududiy chegaralanish o'tkazilgandan so'ng 1925 – 1929-yillarda yer-suv islohotining **ikkinchi bosqichi** amalga oshirildi. Islohotning ikkinchi bosqichi birinchisidan farqli o'laroq katta yer egaligini (rasmiy hujjatlarda "qulqolar" – "mushtumzo'rlar" deb yuritilgan) butunlay cheklash va ularni sinf sifatida tugatish masalasini qo'ydi. "Agrar inqilob"ning strategiya va taktikasi O'zbekiston Kompartiyasining II syezdi (1925-yil noyabr)da tasdiqlandi. Bu bosqich O'zbekiston SSR Mlikning **1925-yil 2-dekabrdagi** "Suv va suvni natsionalizatsiya qilish to'g'risida" va "yer-suv islohoti to'g'risida"gi dekretlari bilan boshlandi.
- Bu islohot O'zbekistonda joylardagi shart-sharoit va tayyorgarlik darajasi- ga qarab uch bosqichda o'tkazildi.

Kollektivlashtirishning majburiy sur'atda amalga oshirilishi hamda kolxoz va sovxozlarning tashkil qilinishi.

TIIAME

- Yangi iqtisodiy siyosat tufayli o‘z xo‘jaligini tiklab olgan xo‘jaliklarning qulq qilinishi natijasida 1929-yili sovet jamiyatida **bozor munosabatlari** muhiti barham topdi. **1930-yil 17-fev-** ralda O‘zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining “Kollektivlashtirish va qulq xo‘jaliklarini tugatish to‘g‘risida”gi qarori qabul qilindi. O‘zbekistonda 1930-yili yalpi kollektivlashtiriladigan **19 ta tuman** Markaz tomonidan belgilab berildi.

TIIAME

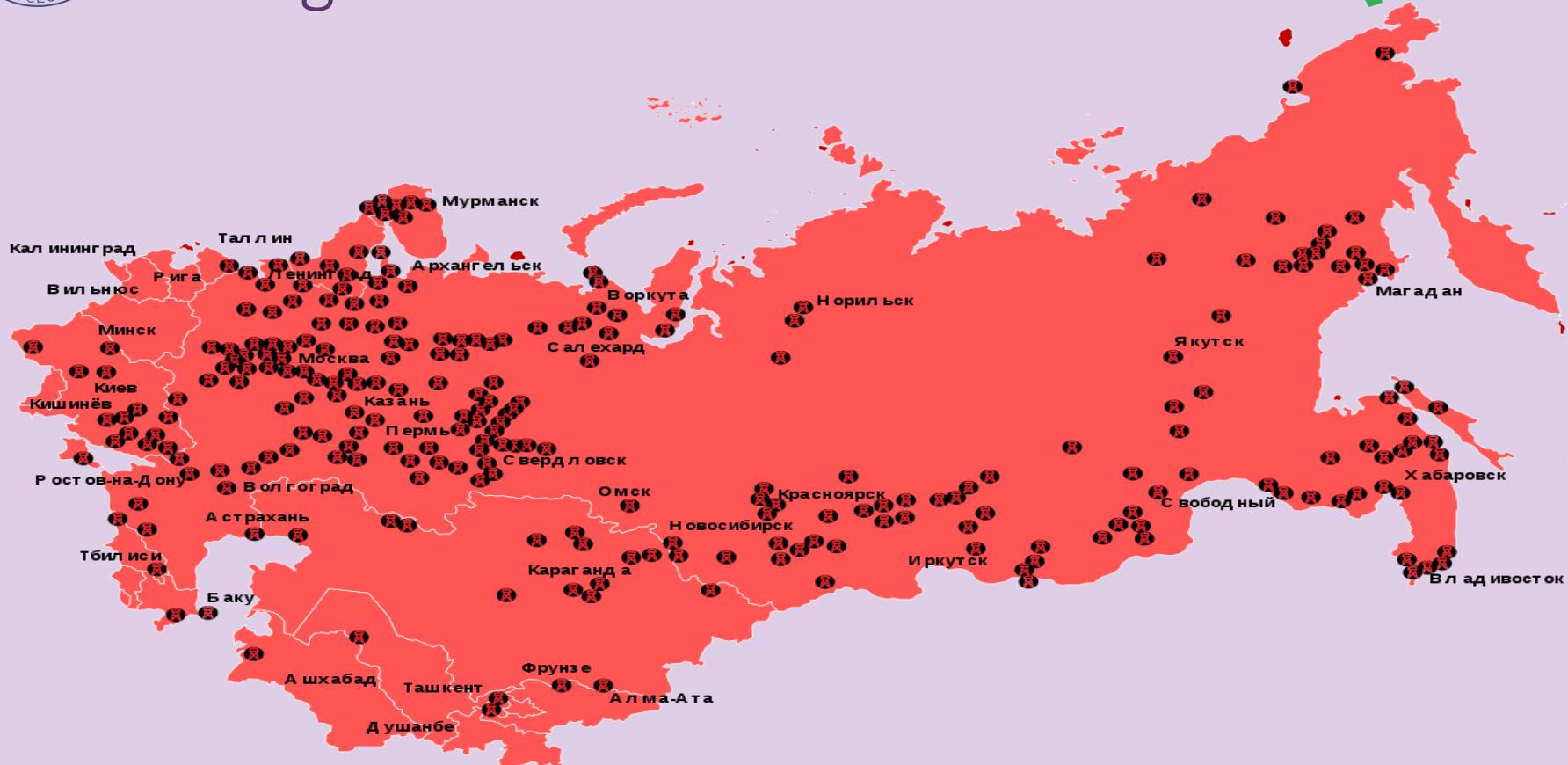
O'zbek qishlog'i fojiasi.

- O'zbek qishlog'i bu paytda ulkan fojiani boshdan kechirdi. Ko'pgina odamlar o'z xo'jaliklarini qarovsiz tashlab qochib ketdilar, chorva mol-larini so'ydilar va sotib yubordilar. Mollarning ko'plab so'yilishi jiddiy muammo bo'lib qoldi. Qoramollar miqdori 1930-yili 60 000 boshdan ziyodga kamayib ketdi.
- Azaldan tuproqqa mehr qo'ygan, dehqon- chilikning barcha sinoatlarini puxta o'zlashtirgan o'zbek dehqonlari sovet hokimiyati tomonidan ayovsiz ravishda qatag'on qilingan

TIIAME

Lagerlar haritası

O'zbekistonda qulqlashtirish siyosati hamda uning oqibatlari.

TIIAME

- Mus- tabid sovet rejimi 1929 – 1935-yillarda badavlat va o'rtahol dehqonlarni qish- loq burjuaziyasi sifatida tugatish siyosatini olib borgan. Qulq xo'jaliklarini tugatish kompaniyasi O'zbekistonda 1930-yil fevraldan boshlab avj oldi.
- VKP(b) MK Siyosiy byurosining 1930-yil 26-yanvardagi “Yoppasiga ja-moalashtirish rayonlarida qulq xo'jaliklarini tugatish tadbirlari to'g'risida”gi qarori va VKP(b) MK O'rta Osiyo byurosining “Qulqlarni sinf sifatida tu- gatish bilan bog'liq tadbirkor to'g'risida”gi ko'rsatmalari asosida O'zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komiteti 1930-yil 17-fevralda “Kollektivlashtirish va qulq xo'jaliklarini tugatish to'g'risida” qaror qabul qilgan.

Yodda tuting!

TIIAME

- O'rta Osiyo hududidagi Turkiston ASSR, Buxoro va Xorazm respublikalari ornida oltita milliy davlat birlashmalari tashkil etildi
- Turkmaniston SSR;
- O'zbekiston SSR tarkibida Tojikiston ASSR (1929-yilgacha);
- RSFSR tarkibida Qoraqirg'iz (Qirg'iziston) muxtor viloyati;
- RSFSR tarkibida Qozog'iston ASSR;
- Qozog'iston ASSR tarkibida Qoraqalpoq muxtor viloyati. Keyinchalik Qoraqalpog'iston ASSR, 1936-yildan O'zSSR tarkibiga kirgan

O'zingizni sinang!

- 1939-yil – bu ...
- 1932-yil – bu ...
- 1931-yil – bu ...
- 1930-yil – bu ...
- 1929-yil – bu ...
- 1925-yil – bu ...

Atamalar izohi!

TIIAME

- **Quloqlar**” (rus. kulachestvo – mushtumzo‘r) – mustabid sovet rejimining badavlat va o‘rtahol dehqonlarni qishloq burjuaziyasi sifatida tugatish siyosatidir.
- **Funt** – og‘irlik o‘lchov birligi bo‘lib, 1 funt 410g.ga teng bo‘lgan.
- **Kollektivlashtirish** – mayda-mayda dehqon xo‘jaliklaridan ommaviy tarzda yirik kollektiv xo‘jaliklar (kolxozlar)ni tashkil qilish.
- **Konsentratsion lager** – (lot. – biror narsaning to‘planishi) bir joyga to‘plash, yig‘ish. Konsentratsion lager bu siyosiy mahbuslar qamaladigan maxsus lager.

Savol va topshiriqlar:

TILAME

- Sovet hukumati boy xo‘jalik va to‘q xo‘jalik o‘rtasidagi farqlarni qanday mezon asosida yuzaga keltirgan?
- To‘q xo‘jaliklarning qanday turdagи moddiy boyliklari musodara qilingan edi?
- Tortib olingan yerlar hisobidan nimalar tashkil etildi? Yangi tashkil etilgan birlashmalar mahalliy aholining manfaatlariga qay darajada xizmat qildi?
- Yer-suv islohotining oqibatlari nimalarga olib keldi?